

Seminář pedagogické psychologie

Osobnost učitele

Úvodem

- Význam učitelské profese **při socializaci**; *vzor*; *reprezentant školy jako referenční instituce...*
 - Učitelská profese klade **široké spektrum nároků**:
 - *Vzdělávání (vědomosti, dovednosti, způsoby myšlení a činnosti podle aprobace)*
 - *Výchova (rozvoj zájmů, postojů, schopností autoregulace, charakteru na základě respektu k individualitě žáků)*
 - Caselman – typy: **logotrop vs. paidotrop**
-
-

Požadavky na učitele

- Osvojení oboru a soustavné doplňování kvalifikace v něm
 - Osvojení ped-psych. poznatků, metod a způsobů myšlení
(*poznávání žáků a jejich efektivní ovlivňování*)
 - Péče o pomůcky, techniku atd.
 - Realizování interakce s žáky, rodiči, učiteli, neped.
personálem... zdokonalování sociálních dovedností...
 - Organizování vlastní činnosti, činnosti druhých, činností žáků
ve třídě; součinnost s učiteli dané třídy, rodiči, vedoucími
kroužků...
 - Přiměřená účast na aktivitách komunity
 - Péče o vlastní tělesnou i psychickou kondici atd.
-
-

Osobnostní vlastnosti

- P. Witty (40. léta) - “učitel, který mi nejvíce pomohl” (*demokratický, pochopení pro jednotlivce, trpělivost, široké zájmy, vzhled, přívětivost, spravedlivost, smysl pro humor, charakter a důslednost, pochopení pro běžné problémy žáků, přizpůsobivost, pozitivní motivování žáků, učitelské mistrovství*)
- Mnoho dalších podobných výzkumů => optimální vlastnosti:
 - Motivace
 - Subjektivní zodpovědnost za úspěšnost žáků
 - Nadprůměrný intelekt
 - Senzomotorické a estetické předpoklady
 - Odolnost k zátěži (mnoho podnětů “manažerská neuróza”)
 - Classroom management
 - Role prostředníka mezi generacemi i společenstvími *atd.*

Vedení soc. skupiny

sociální psychologie - opakování

- **Zdroje vůdcovské autority (Weber, 1921)**
 - Racionální autorita
 - vyplývá z přesvědčení, že vůdce je reprezentantem legitimních norem a zákonů.*
 - Tradiční autorita
 - pramení z víry v důležitost tradice a kontinuity.*
 - Charismatická autorita
 - stojí na osobních vlastnostech vůdce.*
- **Šest druhů moci člena skupiny**
 - *moc odměňovat - donucovací moc - referenční moc - expertní moc - legitimní moc - informační moc*
- **Dva druhy vůdců, jeden soustředěný na úkoly, druhý na interpersonální vztahy (Bales, Slater, 1955) – srv. Caselmann**

Pedagogická komunikace

- Pedagogická komunikace
 - Individuální zvláštnosti ped. komunikace
 - (učitel – žák – skupina žáků – školní třída)
 - *Mareš, Janoušek, Gavora, Helus,...*
 - Pedagogický takt
 - Hodnocení, zpětná vazba (*atribuce; Golem efekt, galathea efekt*)
 - Negativní (nízké) sebehodnocení učitele – důsl. (Cummins)
 - *Reagují negativně na žáky, kteří je nemají rádi*
 - *Vyvolávají v žácích pocit viny za nedostatky*
 - *Podporují konkurenci mezi žáky*
 - *Předpokládají, že žáci budou podvádět*
 - *Tvrdí, že žáci potřebují seznámit s drsnou realitou života*
 - *Usilují o „kázeň“; přísně trestají*
 - *> záporný emoční vztah k dítěti*
-
-

Syndrom vyhoření (chronická zátěž)

- Chronické vyčerpání, únava
 - Utlumení aktivity, iniciativy, kreativity
 - Depresivní a podrážděná nálada, otrávenost, nuda, pocity absurdity, rezignace
 - Změna v postoji k vykonávané činnosti (*od nadšení k odporu*)
 - Změny v interpersonálním chování – obtížná komunikace, neochota pomáhat
 - Nízké sebehodnocení
 - Ztráta ideálů (*až cynismus a nihilismus*)
 - Somatické problémy, nemocnost
 - Riziko vzniku závislostí (*káva, cigarety, léky*)
-
-